

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๗๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ กันยายน ๒๔๕๕

พระราชบัญญัติ

บำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๕)

พ.ศ. ๒๔๕๕

ภูมิพลอดุลยเดช ป.ร.

ให้ไว้ ณ วันที่ ๑๔ กันยายน พ.ศ. ๒๔๕๕

เป็นปีที่ ๑๑ ในรัชกาลปัจจุบัน

พระบาทสมเด็จพระปรมินทรมหาภูมิพลอดุลยเดช มี
พระบรมราชโองการโปรดเกล้าฯ ให้ประกาศว่า

โดยที่เป็นการสมควร แก่ใจเพิ่มเติม กฎหมาย ว่าด้วย
บำเหน็จบำนาญข้าราชการ

ฉบับพิเศษ หน้า ๖

เล่ม ๓๓ ตอนที่ ๗๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ กันยายน ๒๔๕๕

จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าฯ ให้ตราพระราชบัญญัติ
ขึ้นไว้ โดยคำแนะนำและยินยอมของสภาผู้แทนราษฎร ดัง
ต่อไปนี้

มาตรา ๑ พระราชบัญญัตินี้เรียกว่า “พระราชบัญญัติ
บำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๔๕๕”

มาตรา ๒ พระราชบัญญัตินี้ให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัด
จากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป

มาตรา ๓ ให้ยกเลิกความในบทนิยามคำว่า “เงินเดือน
เดือนสุดท้าย” ในมาตรา ๔ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จ
บำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๕๔ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดย
พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ.
๒๔๕๖ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

““เงินเดือนเดือนสุดท้าย” หมายความว่า เงินเดือนที่
ได้รับจากเงินงบประมาณประเภทเงินเดือนเดือนสุดท้ายที่ออก
จากราชการ รวมทั้งเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับค่าวิชา
และ หรือ สำหรับ ประจำตำแหน่ง ที่ต้อง ฝาก อันตราเป็นปกติ
และหรือสำหรับการสู้รบ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย
แต่ไม่รวมเงินเพิ่มอย่างอื่น ๆ ส่วนข้าราชการตำรวจชงกรม

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๗๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ กันยายน ๒๔๕๕

ตำรวจสั่งแต่งตั้งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการตำรวจ โดยได้รับ
เงินเดือนจากผู้จ้างเงินเดือนเดือนสุดท้าย หมายความว่า
เงินเดือน ที่ผู้จ้าง จ่ายตามคำสั่ง ของ ผู้บังคับบัญชา ตามอัตรา
เงินเดือนในบัญชีต่อท้าย พระราชกฤษฎีกา ว่าด้วยการกำหนด
อัตราเงินเดือน การกำหนดคุณสมบัติ พนควมรู้ วิชาเลือก
ตรวจสอบคัดเลือก การบรรจุ การเลื่อนเงินเดือน การแต่งตั้ง
และการออกจากราชการของข้าราชการตำรวจ เดือนสุดท้ายที่
ออกจากราชการ รวมทั้งเงินเพิ่มพิเศษรายเดือนสำหรับค่าวิชา
และ หรือ สำหรับ ประจำตำแหน่ง ที่ต้องผ่านตราเป็นปกติ
และหรือสำหรับการสู้รบ ทั้งนี้ตามที่กำหนดไว้ในกฎหมาย แต่
ไม่รวมเงินเพิ่มอย่างอื่น ๆ ”

มาตรา ๔ ให้เพิ่มบทนิยามคำว่า “ผู้อยู่ภาวะ” และ
“ผู้อยู่ในภาวะ” ต่อจากวรรคสุดท้ายของมาตรา ๔ แห่ง
พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๕๔ ดัง
ต่อไปนี้

“ “ผู้อยู่ภาวะ” หมายความว่า

(๑) ผู้ที่ได้อยู่ภาวะโดยเหตุให้การศึกษาผู้ตายมาแต่เยาว์
ฉันทบิดามารดากับบุตร หรือ

ฉบับพิเศษ หน้า ๘

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๗๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ กันยายน ๒๕๕๕

(๒) ผู้ที่ได้อุปการะข้าราชการประจำ หรือข้าราชการบำนาญ ผู้มีรายได้ไม่เพียงพอ แก้อัตภาพ หรือได้อุปการะข้าราชการบำนาญ ผู้ซึ่งป่วยเจ็บทุพพลภาพ หรือ วิกฤจโรค ไม่สามารถที่จะช่วยตัวเองได้ ผู้อุปการะตามข้อนี้ต้องเป็นผู้ให้อุปการะประจำเป็นส่วนใหญ่

“ผู้อยู่ในอุปการะ” หมายความว่า ผู้ที่ได้อยู่ในความอุปการะของผู้ตายตลอดมา โดยจำเป็นต้องมีผู้อยุปการะและความตายของผู้นั้นทำให้ได้รับความเดือดร้อนเพราะขาดความอุปการะ”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๐ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๔ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๐ ข้าราชการผู้ใด

(๑) ลาออกโดยไม่มีสิทธิได้รับเบี้ยหวัด บำเหน็จหรือบำนาญ จากการรับราชการต่อนก่อนลาออก

(๒) ถูกปลดออกหรือถูกไล่ออก ในกรณีกระทำผิดวินัยอย่างร้ายแรง

ฉบับพิเศษ หน้า ๕

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๗๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ กันยายน ๒๔๕๕

(๓) ออกจากราชการโดยได้รับ หรือมีสิทธิที่จะรับ
บำเหน็จหรือบำนาญแล้ว

ถ้าภายหลังได้เข้ารับราชการใหม่ ให้คิดเวลาราชการ
สำหรับ คำนวณ บำเหน็จบำนาญ เฉพาะการรับราชการครั้งใหม่
เท่านั้น

ความในมาตรานี้ให้ใช้บังคับแก่

(ก) นายทหาร ซึ่งถูกปลด ออกจากประจำการ เป็น
นายทหารกองหนุน โดยมีได้รับเบี้ยหวัด บำเหน็จหรือบำนาญ
หากได้เข้ารับราชการอีก

(ข) นายทหาร ซึ่งลาออกจากประจำการ เป็นนาย-
ทหารกองหนุน โดยมีได้รับเบี้ยหวัด บำเหน็จหรือบำนาญ
หากได้เข้ารับราชการเป็นทหารอีก และออกจากราชการเพื่อ
รับบำเหน็จบำนาญในขณะที่เป็นทหาร

(ค) ข้าราชการ ผู้มีสิทธิรับบำเหน็จเพื่อ นับเวลา
ก่อน ออกจากราชการ ต่อเนื่องกับการรับราชการในตอนหลัง
ตามกฎหมายที่ใช้อยู่ก่อนวันที่พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ
ทหาร พุทธศักราช ๒๔๕๒ หรือพระราชบัญญัติบำเหน็จ
บำนาญข้าราชการฝ่ายพลเรือน พุทธศักราช ๒๔๕๒

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๐

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๗๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ กันยายน ๒๔๕๕

(ง) ข้าราชการการเมืองที่ต้องออกหรือต้องพ้นจากตำแหน่งโดยผลของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย และยังมีได้รับบำเหน็จบำนาญ สำหรับวันราชการ ตอนที่ ต้องออกหรือต้องพ้นจากตำแหน่ง

(จ) ข้าราชการ ซึ่งได้รับหรือมีสิทธิในบ้านอุปถัมภ์แล้ว ภายหลังกลับเข้ารับราชการใหม่ และเลิกรับบำนาญ ในขณะที่กลับเข้ารับราชการใหม่นั้น

การบอกเลิกรับบำนาญดังกล่าวใน (จ) จะต้องกระทำเสียภายในสามสิบวัน นับแต่วันกลับเข้ารับราชการใหม่

การบอกเลิกรับบำนาญ ให้ทำเป็นหนังสือ ลงลายมือชื่อเป็นหลักฐาน ส่งไปยังกระทรวงการคลัง โดยผ่านกระทรวงเจ้าสังกัด

การไปรับราชการต่างกระทรวง ทบวง กรม ถ้าเวลาราชการไม่ติดต่อกันและพิสูจน์ไม่ได้ว่าทางราชการสั่ง ให้ถือว่าเป็นการลาออกจากสังกัดเดิม ”

มาตรา ๖ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๓๔ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๕๔

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๗๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๑ กันยายน ๒๔๕๕

มาตรา ๑ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๑๕ วรรคแรก แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๕๔ ซึ่งได้แก้ไขเพิ่มเติมโดย พระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญ ข้าราชการ (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๔๕๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๓๕ ภายใต้บังคับ แห่งบทบัญญัติ มาตรา ๕๐ วรรค ๓ (ง) และ (จ) ข้าราชการผู้ซึ่งได้รับหรือมีสิทธิในบำนาญปกติแล้ว ภายหลังจากกลับเข้ารับราชการใหม่ ถ้าเงินเดือนที่ได้รับในขณะที่เข้ารับราชการครั้งใหม่ น้อยกว่าเงินเดือนเดิมเมื่อก่อนออกจากราชการ จะขอรับบำนาญรวมกันไปด้วยก็ได้ แต่ถ้าเงินเดือนรวมกับบำนาญสูงกว่าเงินเดือนเดิม ต้องลดบำนาญลงในระหว่างที่รับราชการครั้งหลัง จนเงินเดือนใหม่รวมกับบำนาญไม่สูงกว่าเงินเดือนเดิม ถ้าเงินเดือนใหม่เท่าหรือสูงกว่าเงินเดือนเดิม ก็ให้คงบำนาญในระหว่างนั้น เมื่้อออกจากราชการตอนหลังให้ คำนวณบำนาญโดยคิดเฉพาะจำนวน เงินเดือนที่ได้รับจริง ใน ตอน ใหม่ และ เฉพาะ เวลาราชการในตอนใหม่บวกเข้ากับบำนาญเดิม บำนาญในตอนหลังนี้จะเปลี่ยนเป็นขอรับบำเหน็จแทนก็ได้”

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๒

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๗๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ กันยายน ๒๔๘๕

มาตรา ๘ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๔ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๘๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๔ บำนาญพิเศษที่บัญญัติในลักษณะนี้ ให้จ่ายแก่ทายาทผู้มีสิทธิตามเกณฑ์ดังนี้

(๑) บุตร ให้ได้รับสองส่วน แต่ถ้าผู้ตายมีบุตรตั้งแต่สามคนขึ้นไป ให้ได้รับสามส่วน

(๒) สามี หรือ ภริยา ให้ได้รับหนึ่งส่วน

(๓) บิดามารดา หรือบิดา หรือมารดา ที่มีชีวิตอยู่ ให้ได้รับหนึ่งส่วน

ถ้าผู้ตายไม่มีทายาทผู้มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ ในอนุมาตราใดดังกล่าว หรือทายาทนั้นได้ตายไปก่อน ก็ให้แบ่งบำนาญพิเศษนั้น ระหว่างทายาทผู้มีสิทธิตามส่วน ในอนุมาตราที่ทายาทผู้มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ

ถ้าไม่มีทายาทผู้มีสิทธิได้รับบำนาญพิเศษ ดังกล่าว ทั้ง ๓ อนุมาตรา ก็ให้บุคคลซึ่งเจ้ากระทรวงพิจารณาเห็นว่าหลักฐานแสดงได้ว่าเป็นผู้อุปการะผู้ตายอยู่ หรือเป็นผู้อยู่ในความอุป-

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๗๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ กันยายน ๒๕๕๕

การของผู้ตาย เป็นผู้รับบำนาญพิเศษตามส่วนที่เจ้ากระทรวง
จะได้กำหนดให้

ถ้าบุคคลผู้ได้รับบำนาญพิเศษอยู่ตามทักกล่าวข้างต้น
นั้นตายลงหรือหมดสิทธิไป ก็ให้ส่วนที่ผู้นั้นได้รับอยู่เป็นอัน
ยุติลงเพียงนั้น”

มาตรา ๕ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๘ แห่งพระราช-
บัญญัติว่าแห่งบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๕๕๔ และให้ใช้
ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๘ ข้าราชการผู้ใด ตายในระหว่างรับราชการ
อยู่ หรือทหารกองหนุนมณฑลหัตถ์ตาย ถ้าความตายนั้น
มิได้เกิดขึ้น เนื่องจาก การประพฤติชั่วอย่างร้ายแรง ของตนเอง
ก็ให้ทายาท หรือในกรณีที่ไม่มียาท ก็ให้ผู้อุปการะ หรือผู้อยู่
ในอุปการะ แล้วแต่กรณี ได้รับบำนาญตกทอดในอัตราทั้งหมด
ของบำนาญปกติ ตามวิธีคำนวณในมาตรา ๓๒ และตามเกณฑ์
ตั้งบำนาญไว้ ในมาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕

แม้ผู้ตายนั้นจะยังไม่มีสิทธิได้บำนาญปกติ ก็ให้คำนวณ
บำนาญปกติได้เพื่อประโยชน์แห่งบทบัญญัติมาตรานี้”

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๔

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๗๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ กันยายน ๒๔๙๕

มาตรา ๑๐ ให้ยกเลิกความในมาตรา ๔๕ แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ และให้ใช้ความต่อไปนี้แทน

“มาตรา ๔๕ ภายใต้บังคับมาตรา ๓๕ ผู้ใดได้รับบำนาญปกติอยู่ หรือผู้มีสิทธิจะได้รับบำนาญปกติหรือรับบำนาญพิเศษเพราะเหตุทุพพลภาพ ถึงแก่ความตาย ให้ทายาทหรือในกรณีที่ไม่มียาทาท ก็ให้ผู้อุปการะหรือผู้อยู่ในอุปการะแล้วแต่กรณี ของผู้นั้น ได้รับบำนาญทดแทนต่อไปในอัตราซึ่งหนึ่งของบำนาญที่ได้รับ หรือควรจะได้รับตามเกณฑ์ดังบัญญัติไว้ในมาตรา ๔๔ และมาตรา ๔๕”

มาตรา ๑๑ การบอกเลิกรับบำนาญตามมาตรา ๓๐ (จ) แห่งพระราชบัญญัติบำเหน็จบำนาญข้าราชการ พ.ศ. ๒๔๙๔ ตามที่ได้แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติฉบับนี้ สำหรับผู้ที่ได้กลับเข้ารับราชการใหม่ ก่อนวันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ ให้บอกเลิกได้ภายในระยะเวลาหนึ่งร้อยสี่สิบวัน นับตั้งแต่วันที่พระราชบัญญัติฉบับนี้ใช้บังคับ แต่ทั้งนี้ต้องกระทำในขณะที่ยังรับราชการอยู่ และในกรณีที่ได้รับบำนาญร่วมกับเงินเดือนมาแล้ว ให้คืนบำนาญและเงินที่จ่ายควบกับบำนาญที่รับไปแล้วตั้งแต่วันที่กลับเข้ารับราชการใหม่ให้หมดเสียก่อนวันออกจากราชการ

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๕

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๗๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ กันยายน ๒๔๕๕

มาตรา ๑๒ ให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังรักษา
การตามพระราชบัญญัตินี้

ผู้รับสนองพระบรมราชโองการ

จอมพล ป. พิบูลสงคราม

นายกรัฐมนตรี

หมายเหตุ เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ

๑. เนื่องจากได้มีการแก้ไขเพิ่มเติม พระราชบัญญัติระเบียบ
ข้าราชการพลเรือน พ.ศ. ๒๔๕๑ ให้ข้าราชการตำรวจซึ่งกรมตำรวจ
ตั้งแต่งตั้งให้ไปปฏิบัติหน้าที่ราชการตำรวจ โดยได้รับเงินเดือนจากผู้
ว่าจ้าง คงมีฐานะเป็นข้าราชการตำรวจ จึงจำเป็นต้องแก้ไขเพิ่มเติม
พระราชบัญญัตินี้มาเห็นสมควรมาบัญญัติ พ.ศ. ๒๔๕๔ ให้สอดคล้อง
กันด้วย

๒. ข้าราชการซึ่งออกจากราชการ โดยได้รับบำนาญไปแล้ว
เป็นผู้ออกจากราชการไปโดยไม่มีความผิด เมื่อกลับเข้ารับราชการใหม่
ก็สมควรให้ประโยชน์ในการนับเวลาราชการตอนก่อนกับตอนหลังคือ
กันได้

ฉบับพิเศษ หน้า ๑๖

เล่ม ๗๓ ตอนที่ ๗๗ ราชกิจจานุเบกษา ๒๗ กันยายน ๒๔๕๕

๓. เพื่อเหมาะสมแก่ความเป็นอยู่และความเป็นธรรมแก่ข้าราชการซึ่งได้รับราชการมานาน จึงสมควรให้สิทธิในการคำนวณบำนาญตามกฎหมายโดยไม่มีข้อจำกัดชั้นสูงไว้สำหรับบำนาญที่จะพึงได้รับ

๔. เนื่องจากข้าราชการประจำ ตลอดจนข้าราชการบำนาญบางคน บิดา มารดา ได้ตายเสียตั้งแต่เด็ก ต้องอาศัยญาติพี่น้อง เช่น ปู่ ย่า ตา ยาย หรือผู้มีบุญอื่น ๆ ช่วยเหลืออุปการะเลี้ยงดูและให้การศึกษามาจนแก่เขายาวย เช่นเดียวกับบิดามารดา จนกระทั่งเข้ารับราชการเมื่อราชการรุ่นหลังแก่กรรมลง โดยที่มิได้มีบุตรภริยาโดยชอบด้วยกฎหมาย ผู้ที่ได้อุปการะเลี้ยงดูมากควรได้รับบำนาญตกทอดเช่นเดียวกับที่บัญญัติไว้สำหรับผู้รับบำนาญพิเศษ และในทำนองเดียวกันข้าราชการที่ไม่มบบิดามารดาและบุตรภริยา แต่ได้อุปการะเลี้ยงดูหนึ่งผู้ใดไว้เมื่อราชการรุ่นหลังแก่กรรม ย่อมเป็นเหตุให้ผู้ผู้อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูได้รับความเดือดร้อน จึงเป็นการสมควรที่จะให้ผู้ผู้อยู่ในความอุปการะเลี้ยงดูได้รับบำนาญตกทอดด้วย และเนื่องจากเดิมไม่มีบทนิยามคำว่า ผู้อุปการะ และผู้อยู่ในอุปการะ ฉะนั้น จึงควรมีบทนิยามไว้เพื่อให้ชัดแจ้งขึ้น